

JÉZUS MEGSZÓLÍTTA A GONOSZTEVŐT A KERESZTEN

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

(olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)

(Lk 23,32–43)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Eduard Schweizer: Das Evangelium nach Lukas, Göttingen, 1986; L. Goppelt: Az Újszövetség theológiája, Budapest, 1992; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté Magyarázata, Budapest, 2013; Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985)

Jézus halálának a körülményeiben az a különleges, hogy Ő a figyelmét nem saját magára fordítja. Nem a saját sorsával, fájdalmával foglalkozik. Jézus a halálakor is mások felé fordul. Először Jézus közbenjár azokért, akik ellene fordultak, az ellenségeiért. Még az utolsó percek is arra használja, hogy az egyik gonosztevő számára felkínálja Isten kegyelmét. Jézus halálának kegyetlen módjában látható Isten emberek iránti abszolút, teljes odaadó szeretete. Jézus keresztre feszítésének a történetét három jelenetben írja le Lukács evangélista.

32–34. vers: Lukács evangélista hármas egységekben írja le Jézus keresztre feszítésének a történetét. Ez a szerkesztés azzal kezdődik, hogy három kereszt áll a „Koponya-helyen”. Hiányzik a Golgota elnevezés. Ézsaiás próféciaja teljesebbé válik ezzel:

„Ézért a nagyok között adok neki részt, a hatalmasokkal együtt részesül zsákmányban, hiszen önként ment a halálba, hagyta, hogy a bűnösök közé sorolják, pedig sokak vétkét vállalta magára, és közbenjárt a bűnösökért.” (Ézs 53,12)

Jézust úgy végezték ki, mint egy bűnözőt. Már Ő maga ártatlan volt, beállt a bűnösök közé. Ugyanez jelenik meg Jézus megkeresztelkedésekor is. A bűntelen a bűnösök között felvállalja a bűnösök sorsát. A kifejezés, amit Lukács evangélista a gonosztevőkre használ, betörőt jelent. A két gonosztevő Jézus két oldalán áll. Az egyik gonosztevő később a paradicsom ígértét kapja. Ahogyan majd a végítéletkor is egyik oldalon lesznek azok, akik a paradicsomba, Isten országába kerülnek: *„A juhokat jobb keze felől, a kecskéket pedig bal keze felől állítja.”* (Mt 25,33) Jézus az ellenség szeretetét tanította (Lk 6,27), és itt mutatja meg, a kereszten, éles helyzetben, hogy ez mit is jelent a gyakorlatban. Jézus ellenség iránti szeretete abban nyilvánul meg, hogy amikor rosszat kap, akkor is a másik javára törekszik. A „nem tudás” a Jézusban megjelent Krisztusra vonatkozik, nem pedig az ártatlanul vádolt emberre. Nem tudják, hogy az Isten Fiát ítélik el. És azt sem tudják, hogy ez az ítélet a hívő ember számára az örök élet lehetőségét jelenti. István is így imádkozik, amikor megkövezik:

„Amikor megkövezték Istvánt, az így imádkozott: „Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet!”⁶⁰ Azután térdre esett, és hangosan felkiáltott: „Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt!” És amikor ezt mondta, meghalt.” (ApCsel 7,59–60)

35–38. vers: Három csoport van Jézus mellett, akik ebben a helyzetben az igazságosztó szerepében tetszelegnek, de mégsem az Igazságot képviselik: nép, főemberek és katonák. Bár a nép csak szemlélte a keresztre feszítés eseményét, a némaságukkal, a szemlélődésükkel, bámészkodásukkal, a hallgatásukkal az egyetértésüket fejezték ki. A görög szövegben az van, hogy a főemberek is gúnyolódtak. Ami azt jelenti, hogy bár Lukács nem írja le, de elképzelhető, hogy a nép között is voltak olyanok, akik csúfolódtak. A főemberek csúfolódásában az az ige szerepel, ami Jézus üzenetében nagyon fontos volt (szózdó). Ez a „megment” ige a kárhozattól való megmentésre is vonatkozik, a lélek megmentésére is, nem csak a test megmentésére. A filippibeli börtönőr azt kérdezi Páléktól, hogy hogyan menekülhetne meg, és ekkor a testi

menekülésre gondol. Erre Pál a lelki menekülés útját mutatja meg neki. És ennek a lelki megmenekülésnek lesz a testi megmenekülés is a következménye. (ApCsel 16,30)

39–43. versek: A keresztre feszítés harmadik jelenetében már csak a Jézus körül haldokló két emberre irányítja Lukács a figyelmet. Ahogyan az egész evangéliumban is, itt is két lehetőséget látunk, két utat. Az egyik a hit, a másik a hitetlenség útja. Egyik az élet, a másik a halál útja. Aki felismeri Jézusban a Krisztust, a Paradicsom ígértét kapja. A bűnbánó gonosztevő egyrészt elismerte a saját maga bűnösségét, másrészt megvallotta Jézus büntelenségét.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Bölcsföldiné Türk Emese – Kerekes Szabolcs: Serdülők a gyülekezetben, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 177–213.)

Jézus ártatlan szenvedésének és a gonosztevőknek a története nehezen érthető a hatodikosok számára. Igazságérzetük, erkölcsi ítéletalkotásuk számára a történetben rejlő titok, üzenet nem kis „feladvány”.

Ahogyan a test, lelki fejlettségben, az erkölcsi kérdések megítélésében is nagy különbségek mutatkoznak a tanulók között. Kohlberg elmélete szerint a 11–14 évesek jelentős részére még az erkölcsi fejlődés prekonvencionális szintjének második szakasza jellemző. Ez azt jelenti, hogy a cselekvést az egyéni érdek határozza meg. A szabályokat érdemes betartani a jutalom reményében. Jellemző a csere elve is: „ahogy te viselkedsz velem, én is úgy viselkedek veled”. Ugyan már 10 éves kortól megjelennek a konvencionális szint jellemzői, igazi elmozdulás ebben a kérdésben inkább csak a 13. év körül látható. Ezen a szinten már a kölcsönös elvárások, a társas alkalmazkodás határozza meg a moralitást. Már nem a jutalom, hanem az elfogadottság érzésének átélése, a közösséghez való lojalitás motivál a szerepelvárások komolyanvételére, az együttélési szabályok betartására.

Felszabadító ajándék, ha a tanulók közelebb juthatnak ahhoz az igazsághoz, hogy Jézus szeretete igazságosságánál is nagyobb. Feltétel nélkül elfogadja azt, aki Hozzá fordul, a bűnös embert is. Az elfogadottságra, a megértésre való vágyakozásra a kiskamaszok körében válaszolhat Jézus szeretete, Aki barátként marad az ember mellett szeretetével.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Soha nem késő Jézushoz fordulni!

Kognitív: A jobb oldali gonosztevő szemszögén keresztül annak a felismertetése, hogy Jézust a bűnösök közé sorolták, pedig ezt ő értünk vállalta fel.

Affektív: Az ártatlanul szenvedés érzelmi háttere.

Pragmatikus: Arra bátorítás, hogy a tanulók saját élethelyzete alapján gyűjtsék össze azt, hogy ma milyen lehetőségeink vannak Jézushoz fordulni.

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	1. Beszélgetés: Előfordult-e már veled, hogy ártatlanul büntettek meg valamiért? Milyen érzés volt? 2. Tudod-e? A keresztt mint jelkép A keresztfeszítés	Beszélgetés az ártatlan megbüntetéséről, tapasztalatok alapján TK: Tudod-e?

	Jézus ártatlan halála	Rámutatás Jézus ártatlan halálára
Feldolgozási javaslat	<p>1. Bibliai történet: Jézus megszólítja a gonosztevőt a kereszten</p> <p>MFEI 2.: Az események sorrendje</p> <p>MFEI 3.: értelmező feladat: Szerinted igaz-e az állítás?</p> <p>2. „Még nem volt késő” Mit jelentett a gonosztevő számára: sohasem késő Jézushoz fordulni</p> <p>Mi mit tudunk kezdeni a hibáinkkal, bűneinkkel? MFEI 1.: Mit jelent a lelkiismeretfurdalás szó? Miben segíthet?</p> <p>MFEI 4.: Mi állna a te adósságleveleden?</p> <p>3. Jézus hívó szava <u>Aranymondás:</u> <i>Jézus mondja: „Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el.” (Jn 6,37)</i></p> <p>Templom, szószerk fotó Igével (TK 101. o): Mit jelent, miért van odaírva?</p> <p><u>3. Énekjavaslat:</u> Elmúlt az éj... (TK 4. ének), Ott a messze földön... (TK 14. ének)</p>	<p>TK MFEI 2–3. feladat A bibliai történet értelmezése</p> <p>MFEI 1. és 4. feladat Közös és egyéni gondolkodás arról, hogyan nézhetünk szembe a bennünk lévő rosszal, a bűn valóságával</p> <p>TK Aranymondás értelmezése, Rámutatás arra, hogy Jézus megoldása, hívása nekünk is szól</p>
Munkáltatás	<p>Készítsetek egy keresztet papírból! Írjátok fel kis lapokra, miért szeretnétek Jézustól bocsánatot kérni! Hajtsátok össze a lapokat, külsejükkel kifelé tűzzétek a keresztre! Köszönjétek meg Jézusnak imádságban, hogy szenvedett és meghalt a bűneinkért!</p>	<p>Annak segítése, hogy a tanulók átéljék a Jézushoz fordulás lehetőségét</p>
Házi feladat	MFEI 5.: Gyűjtsetek húsvéti képeslapokat, üdvözlőket, ragasszátok be erre az oldalra!	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 100–101. oldal

A képen látható:

- Montázs: fényképekből – keresztek
- Fénykép: Templombelső – szószerk, felirattal: Jöjjetek Énhozzám mindnyájan.

A szöveg: Jézus megszólítja a gonosztevőt a kereszten

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Figyelmesen nézd meg a montázst! Mit látsz rajta? Sorold fel egyenként! Mit üzen neked a montázs? Mire emlékeztet?
- Mit látsz a templombelső részletén? Mire szolgál? Milyen feliratot látsz a képen? Hogyan értelmezed?

2. Szövegelemzés

- Jézust keresztre feszítették, két gonosztevővel együtt. Hol történt mindez? Miért történt?
- A szenvedő Jézust kik gúnyolták és hogyan? Miért tették vele ezt?
- Mit mondott az egyik bűnös? Mit mondott a másik?
- Jézus hogyan fogadta a gonosztevő kérését? Mit ígért neki?
- Mi lett a következménye Jézus halálának? Mit jelent ez számodra?

Beszélgetéspontok az aranymondáshoz

„Jézus mondja: „Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el.” (Jn 6,37)

- Mit mondott Jézus? Mit jelent ez a mondat számodra?
- Hogyan tudsz Jézushoz közel kerülni? Mit tudsz tenni ezért?

Órakezdéshez:

Indíthatjuk az órát a MFEI 1. feladatával is, a lelkiismeretfurdalás kérdésével.

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv (RÉ21): 491. dicséret 5. verse: Lőn második szód (+BS)

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 49. 3–4. versei: Ó, mit tettél ma értem

Dicsérjétek az Urat: 137. Uram, közel voltam hozzád (+BS)